

Nejvyšší soud

prostřednictvím

Okresního soudu

Plzeň-město

ke sp. zn. 10 T 27/2015

Obviněný M. Š. – dovolání

Podle § 265d odst. 1 písm. a) trestního řádu ve lhůtě uvedené v § 265e odst. 1 trestního řádu podávám v neprospech obviněného **M. Š.**

d o v o l á n í

proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 19.4.2018 sp. zn. 9 To 89/2018, kterým byl k odvolání obviněného podle § 258 odst. 1 písm. b), d) trestního řádu v celém rozsahu zrušen rozsudek Okresního soudu Plzeň-město ze dne 3.1.2018 sp. zn. 10 T 27/2015 a nově bylo podle § 259 odst. 3 písm. a) trestního řádu rozhodnuto tak, že se obviněný podle § 226 písm. b) trestního řádu zprošťuje obžaloby,

protože uvedeným rozsudkem Krajského soudu v Plzni byl naplněn dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) trestního řádu, neboť toto rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Okresního soudu Plzeň-město ze dne 3.1.2018 sp. zn. 10 T 27/2015 byl obviněný M. Š. uznán vinným přečinem ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 148 odst. 1 trestního zákoníku, kterého se měl dopustit tím, že

v P. dne 9.9.2014 v 17.30 hodin jako řidič osobního vozidla Volvo registrační značky *, při jízdě po vozovce J. u. označené jako vedlejší, směrem ke křižovatce ulic M., J., v úmyslu přejet ulici M. a vjet na vozovku účelové komunikace k V. P., která ústí do ulice M. šikmo proti ulici J., máje povinnost jednak dát přednost v jízdě vozidlům jedoucím po vozovce M. u. označené jako hlavní, jednak respektovat dopravní značení „Příkázaný směr jízdy vpravo“, nesledoval situaci v provozu na pozemní komunikaci, přičemž neviděl zleva příjíždějícího cyklistu K. R., jedoucího po vozovce M. u. ve směru od n. M. H., vjel s vozidlem, které dávalo znamení

o změně směru jízdy vpravo do křižovatky a vzápětí poté, co se zařadil na vozovku M. u. ve směru příkázaného směru jízdy, téměř vozidlo zastavil, dal přednost třem protijedoucím vozidlům jedoucím směrem k n. M. H., poté dal znenadání znamení o změně směru jízdy vlevo a to v době, kdy byl cyklista vzdálen od zadní části automobilu maximálně 3,5 metru, počal odbočovat vlevo na účelovou komunikaci vedoucí k vodárně, tedy v době, kdy již byl zleva objížděn cyklistou K. R., čímž porušil jednak ustanovení § 4 písm. c) zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu, ustanovení § 5 odst. 1 písm. b) citovaného zákona a též ustanovení § 21 odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu, v důsledku čehož došlo k nárazu bicyklu řízeného K. R. do prostoru levé přední části vozidla řízeného M. Š., neboť K. R. nebyl schopen pro krátkou vzdálenost, kdy M. Š. na vozovce M. u. začal odbočovat vlevo, střetu s jeho vozidlem zabránit, K. R. tak způsobil zranění spočívající v lehkém otřesu mozku a zlomenině člunkové kosti levé ruky s následným podstatným omezením při výkonu obvyklých životních úkonů po dobu delší než 7 dnů.

Okresní soud Plzeň-město přitom vymezil skutek z majoritní části shodně s obžalobou státního zástupce Okresního státního zastupitelství Plzeň-město s tím rozdílem, že do popisu skutkových zjištění nezahrnul skutečnost, že obviněný poškozenému při vjezdu z ulice J. na ulici M. nedal přednost v jízdě, a naopak do něj zahrnul zjištění stran použití světelných znamení o změně směru jízdy a také přesně vymezil konkrétní povinnosti zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o silničním provozu“), které měl obviněný porušit.

Za to obviněného odsoudil podle § 148 odst. 1 trestního zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání 3 měsíců, jehož výkon podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 trestního zákoníku podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání 18 měsíců. Postupem podle § 228 odst. 1 a § 229 odst. 2 trestního řádu rozhodl také o náhradě škody.

Je vhodné doplnit, že šlo o v pořadí třetí odsuzující rozsudek Okresního soudu Plzeň-město v této trestní věci. Obviněný M. Š. byl totiž uvedeným přečinem uznán vinným již rozsudkem ze dne 29.1.2016 a posléze rozsudkem ze dne 26.8.2016. Oba však Krajský soud v Plzni z podnětu podaných odvolání zrušil a věc vrátil nalézacímu soudu k novému projednání a rozhodnutí.

Ani rozsudek Okresního soudu Plzeň-město ze dne 3.1.2018 právní moci nenabyl, neboť byl napaden jak odvoláním obviněného směřujícím proti všem jeho výrokům, tak i odvoláním státního zástupce Okresního státního zastupitelství Plzeň-město, který svůj opravný prostředek podaný v neprospěch obviněného zaměřil proti výroku o vině. Domáhal se v něm v podstatě toho, aby soud do popisu skutkových zjištění zahrnul navíc i porušení povinnosti obviněného spočívající v nedání přednosti v jízdě.

Krajský soud v Plzni o nich rozhodl rozsudkem ze dne 19.4.2018 sp. zn. 9 To 89/2018 tím způsobem, že napadený rozsudek z podnětu odvolání obviněného podle § 258 odst. 1 písm. b), d) trestního řádu v celém rozsahu zrušil a podle § 259 odst. 3 písm. a) trestního řádu pak rozhodl znovu tak, že obviněného

M. Š. obžaloby státního zástupce Okresního státního zastupitelství Plzeň-město ze dne 6.3.2015 sp. zn. 1 ZT 27/2015 podle § 226 písm. b) trestního řádu zprostil s odůvodněním, že skutek není trestným činem. Odvolání státního zástupce pak podle § 256 trestního řádu zamítl jako nedůvodné.

Odvolací soud potom zejména předně po shrnutí podstatného obsahu podaných odvolání stručně připomněl dosavadní průběh trestního řízení, mj. tedy i okolnost, že v dané věci rozhoduje již potřetí. Zdůraznil, že pokud byly rušeny předchozí odsuzující rozsudky nalézacího soudu, stalo se tak vždy především pro jejich nepřezkoumatelnost, logické rozpory a nevyjasnění základních otázek podstatných pro posouzení věci. V návaznosti na to označil za nepřezkoumatelný a vnitřně rozporný rovněž v pořadí třetí rozsudek Okresního soudu Plzeň-město ze dne 3.1.2018. Po doplnění dokazování, které provedl u veřejného zasedání přečtením výpovědi poškozeného K. R. a znaleckého posudku znalce z oboru dopravy Ing. T. W. a jeho doplňku, včetně výpovědi znalce, pak dospěl k závěru, že obviněný neporušil důležitou povinnost uloženou mu podle zákona, a jeho jednání proto nelze kvalifikovat jako přečin ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 148 odst. 1 trestního zákoníku.

Odvolací soud přitom zejména přisvědčil nalézacímu soudu v tom, že ze strany obviněného M. Š. nedošlo k porušení povinnosti řidiče spočívající v nedání přednosti v jízdě, jak se takového posouzení domáhal státní zástupce v podaném odvolání. Ve zbytku se však s argumentací prvostupňového soudu neztotožnil.

Předně zpochybnil závěr Okresního soudu Plzeň-město spočívající v tom, že obviněný byl poškozeným cyklistou objížděn. V této souvislosti připomněl, že objíždění je zákonný pojem, přičemž pokud se vozidlo obviněného pohybovalo, byť jen velmi pomalu, nemohlo jít o objíždění. Ve smyslu § 16 zákona o silničním provozu lze totiž objíždět pouze vozidlo, které zastavilo či stojí, což nebyl tento případ. Obdobně pak odvolací soud nesouhlasil se závěrem nalézacího soudu, že obviněný nerespektoval povinnost vyplývající z § 4 písm. c) zákona o silničním provozu tím, že se neřídil dopravními značkami. Ve vazbě na to zdůraznil, že prvostupňový soud, ačkoli toto porušení do svých zjištění zahrnul, se zcela jasně nevypořádal s otázkou, zda obviněný skutečně příkazovou značku příkazový směr jízdy porušil či nikoli. Podle Krajského soudu v Plzni přitom vzhledem k tomu, že vozovka byla v rekonstrukci a chybělo jakékoliv vodorovné dopravní značení, nelze konstatovat, že by k porušení příkazu plynoucího z této dopravní značky skutečně došlo. Po odbočení vpravo na ulici M. totiž obviněnému nic nezakazovalo, aby poté odbočil doleva.

V rámci prezentace svého pohledu na povinnosti obviněného jako řidiče při řízení motorového vozidla pak krajský soud připustil, že obviněný porušil – slovy soudu částečně – povinnost vymezenou v § 5 odst. 1 písm. b) zákona o silničním provozu, jejíž nerespektování bývá běžně považováno za porušení důležité povinnosti. V návaznosti na to připomněl, že pohyb obviněného na křižovatce a těsně za ní lze rozčlenit do dvou úseků. Pokud jde o první fázi jízdy, tedy okamžik vjezdu obviněného z vedlejší komunikace na komunikaci hlavní, pak toto jeho jednání ve shodě s nalézacím soudem nepovažoval za nedání přednosti v jízdě cyklistovi. Nicméně fázi druhou, kdy se obviněný rozhodl odbočovat vlevo, již označil

za manévr, při němž poškozeného vidět měl a mohl. V tomto případě by tedy bylo namíste obviněnému vytknout, že se řízení motorového vozidla plně nevěnoval, což také obecně bývá považováno za porušení důležité povinnosti. V posuzované věci však podle soudu uvedené pochybení obviněného za porušení důležité povinnosti uložené zákonem označit nelze. Za zásadní z hlediska průběhu nehodového děje totiž Krajský soud v Plzni označil skutečnost, že cyklista K. R. vybočil do levé části vozovky, prakticky až ke středové čáře. Je tedy podle jeho přesvědčení namíste konstatovat, že na vzniku nehodového děje se významnou měrou spolupodílel i cyklista, a to právě proto, že nejel při pravém okraji vozovky, jak mu to ukládá § 57 odst. 2 zákona o silničním provozu. Tato okolnost má přitom pro vyslovení závěru, zda k dopravní nehodě došlo v důsledku porušení důležité povinnosti či nikoliv, podstatný význam, neboť pokud by cyklista jel při pravém okraji vozovky, ke střetu by nedošlo. Obviněný totiž v daný moment nemohl předpokládat reakci poškozeného, tedy že pojedje při středu vozovky.

Proto odvolací soud uzavřel, že došlo sice k prosté újmě na zdraví poškozeného K. R., nicméně povinnost porušenou obviněným M. Š. jako řidičem nelze považovat za důležitou ve smyslu § 148 odst. 1 trestního zákoníku, a proto nemohlo jít o trestný čin a bylo namíste ho obžaloby zprostit.

S naznačeným právním závěrem Krajského soudu v Plzni se však nelze v plném rozsahu ztotožnit.

Přečinu ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 148 odst. 1 trestního zákoníku se dopustí pachatel, který jinému z nedbalosti ublíží na zdraví tím, že poruší důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona. Z hlediska subjektivní stránky se vyžaduje nedbalost, kterou přitom nevyklučuje ani spoluzavinění jiných osob, např. poškozeného. Předpokladem trestní odpovědnosti je tedy vznik následku v podobě újmy na zdraví ve smyslu § 122 odst. 1 trestního zákoníku, k níž došlo jednáním (konáním či opomenutím) pachatele, který porušil důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona.

V posuzované věci není sporu o tom, že u poškozeného cyklisty K. R. došlo v důsledku střetu s vozidlem obviněného M. Š. k lehkému otřesu mozku a zlomenině člunkové kosti levé ruky s následným podstatným omezením obvyklého způsobu života po dobu zhruba 1 měsíce. Takové zranění je namíste označit za ublížení na zdraví, jak to má na mysli § 122 odst. 1 trestního zákoníku. Podstatným pro posouzení věci, a z pohledu rozhodování soudů sporným, je to, zda obviněný M. Š. jako řidič motorového vozidla porušil důležitou povinnost řidiče uloženou mu zákonem či nikoli, resp. zda ke zmíněné újmě na zdraví došlo v příčinné souvislosti s takovým porušením.

Pokud jde o problematiku porušení důležité povinnosti v dopravě, z konstantní judikatury Nejvyššího soudu a také z komentáře k trestnímu zákoníku (srov. Šámal, P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až 421. komentář, 2. vydání, Praha: C. H. Beck, 2012, s. 1577 a násl.) vyplývá, že ne v každém porušení dopravního předpisu lze spatřovat porušení důležité povinnosti, která je řidiči uložena podle zákona. Výčet všech důležitých povinností řidiče motorového vozidla přitom není možný, poněvadž

význam porušení kterékoli řídičské povinnosti je přímo závislý na konkrétní dopravní situaci. Porušením důležité povinnosti při provozu na silnicích je však míněno zejména takové porušení povinnosti řidiče motorového vozidla, které se zřetelem na sílu, rychlost a hmotnost motorových vozidel může mít za následek vážnou dopravní nehodu, a které podle všeobecné zkušenosti takový následek skutečně často mívá (srov. rozhodnutí publikované pod. č. 33/1972 Sb. rozh. tr.).

Pokud jde o výčet povinností eventuálně porušených řidičem v posuzované trestní věci, je namístě ztotožnit se soudy obou stupňů v tom směru, že skutková zjištění neumožňují učinit spolehlivý závěr svědčící pro to, že obviněný M. Š. při vjíždění do křižovatky nedal přednost v jízdě poškozenému K. R. jedoucímu po hlavní komunikaci. Jinak řečeno – a to i s přihlédnutím k závěrům znaleckého posudku znalce z oboru dopravy Ing. T. W., který hodnotil mj. možnost odvrácení střetu cyklistou při variantách s různými počátečními vzdálenostmi jízdního kola před střetem – nelze dovodit, že by obviněný porušil také povinnost vymezenou v § 22 odst. 1 zákona o silničním provozu, jak se této změny v neprospěch obviněného domáhal státní zástupce Okresního státního zastupitelství Plzeň-město v podaném odvolání.

Obdobně je možné shledat opodstatněným závěr odvolacího soudu, že obviněný M. Š. fakticky neporušil příkaz uložený příkazovou značkou C 3a „příkázaný směr jízdy zde vpravo“. V jeho případě tedy nelze dovozovat ani porušení povinnosti vymezené v § 4 písm. c) zákona o silničním provozu spočívající v tom, že se řádně neřídil dopravními značkami. Důvody, proč tomu tak není, však vyplývají v zásadě z jiných okolností, než jaké zmiňuje Krajský soud v Plzni na straně 5 rozsudku.

Příkazové značky se umísťují tam, kde příkaz začíná nebo končí. Ustanovení § 6 odst. 3 vyhlášky Ministerstva dopravy a spojů č. 30/2001 Sb. účinné do 31.12.2015 (a tedy v době, kdy k projednávanému jednání došlo), kterou se prováděla pravidla provozu na pozemních komunikacích a úprava a řízení provozu na pozemních komunikacích, přitom stanovila, že zákaz, omezení nebo příkaz vyplývající ze svislé dopravní značky končí – s jistými výjimkami tam uvedenými, které se však dopravní značky C 3a netýkaly – na vzdálenější hranici nejbližší křižovatky, pokud není dříve ukončen jinak [je v tomto směru vhodné doplnit, že od 1.1.2016 je účinná nová vyhláška č. 294/2015, která v § 3 odst. 3 stanoví, že zákaz, omezení nebo příkaz je ukončen nejbližší křižovatkou nebo příslušnou dopravní značkou]. Podle § 2 písm. w) zákona o silničním provozu je křižovatkou místo, v němž se pozemní komunikace protínají nebo spojují; za křižovátku se však nepovažuje vyústění polní nebo lesní cesty nebo jiné účelové pozemní komunikace na jinou pozemní komunikaci. Podle § 2 písm. x) zákona o silničním provozu pak platí, že hranice křižovatky je místo vyznačené vodorovnou dopravní značkou „Příčná čára souvislá“, „Příčná čára souvislá se symbolem Dej přednost v jízdě!“ nebo „Příčná čára souvislá s nápisem STOP“; tam, kde taková dopravní značka není, pak tvoří hranici křižovatky kolmice k ose vozovky v místě, kde pro křižovátku začíná zakřivení okraje vozovky.

Z uvedeného je namístě dovodit, že není-li vyústění účelové komunikace od vodárny, na kterou chtěl se svým vozidlem obviněný M. Š. odbočit, křižovatkou, v místě nehody se jednalo nutně o jednu křižovátku ve tvaru písmene „T“ s hlavní ulicí M. a vedlejší ulicí J. Šikmo proti ulici J. pak navazovala zmiňovaná účelová komunikace

vedoucí k vodárně. Byla-li příkazová značka prikazující jízdu ve směru šipky umístěna před touto křižovatkou, přičemž příkaz podle výše uvedené vyhlášky skončil na vzdálenější hranici nejbližší křižovatky, touto nejbližší křižovatkou byla právě ona křižovatka tvaru „T“ ulic M. a J. Opačný závěr založený např. na tom, že nejbližší křižovatkou je až první následující křižovatka za ní, by postrádal logiku. Fakticky by např. znemožňoval odbočení vozidel na jiné účelové komunikace z ulice M. do té doby, než by se v místě objevila další křižovatka.

Pokud jde o hranici předmětné křižovatky, tu vyznačil znalec z oboru dopravy Ing. T. W. na obrázku č. 19 na str. 32 vypracovaného znaleckého posudku. Porovnáním závěrů znaleckého posudku a tam umístěných fotografií je pak zřejmé, že k nehodě došlo až za hranicí křižovatky. Jinak řečeno, až za hranicí křižovatky se nacházelo místo, kde obviněný započal odbočovat k vodárně a kde došlo ke střetu motorového vozidla a jízdního kola. To, že k zahájení manévru odbočování obviněným došlo až za hranicí křižovatky, pak znalec zmiňuje např. i na str. 39 posudku nahoře. Současně poukazuje na atypickou trajektorii jízdy obviněno, kterou označuje za „něco na pomezí otáčení a odbočování“. S odkazem na přílohu č. 3 posudku pak dodává, že obviněný zahájil manévr v místech mimo přirozený koridor jízdy z ulice M., neboť nejzazší polohou pro realizaci odbočování je přibližně poloha reálného vozidla s bílou střechou nacházející se na leteckém snímku v příloze 3. Nicméně porovnáním obrázku č. 19 na str. 32 posudku a přílohy č. 3 je zřejmé, že i tato poloha, znalcem označená jako nejzazší místo k odbočení, leží těsně za hranicí křižovatky a tedy v místech, kde již příkaz uložený příkazovou značkou skončil. Shodně s odvolacím soudem je proto třeba dovodit názor, že příkaz uložený příkazovou značkou obviněný M. Š. neporušil.

Přes shora uvedené je však závěr odvolacího soudu, že obviněný M. Š. neporušil důležitou povinnost řidiče motorového vozidla uloženou mu zákonem, a jeho jednání proto nelze kvalifikovat jako přečin ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 148 odst. 1 trestního zákoníku, vadný a neopodstatněný.

Obecnými a základními povinnostmi každého účastníka silničního provozu vymezenými v § 4 písm. a), b) zákona o silničním provozu jsou mj. povinnost chovat se ohleduplně a ukázněně tak, aby svým jednáním neohrožoval život, zdraví nebo majetek jiných osob ani svůj vlastní, své chování přizpůsobit dopravně technickému stavu pozemní komunikace, a rovněž povinnost řídit se pravidly silničního provozu.

Zaměříme-li se na průběh skutkového děje, první významnou okolností je moment, kdy obviněný vjížděl z vedlejší ulice J. na hlavní ulici M. Již v tom okamžiku přitom věděl, že bezprostředně po odbočení vpravo bude odbočovat vlevo na účelovou komunikaci, která se nacházela jen těsně za hranicí křižovatky ulic M. a J. Třebaže nebylo jednoznačně prokázáno, že by obviněný v tomto momentu poškozenému nedal přednost v jízdě, je nepochybné, že řízení motorového vozidla se plně nevěnoval. Sám totiž potvrdil, že cyklistu přijíždějícího z jeho pohledu zleva po hlavní silnici neviděl. I podle závěrů znalce však měl možnost v tomto prvním důležitém okamžiku poškozeného vidět a svůj styl jízdy tomu přizpůsobit. Buď tedy kontrolu pohledem doleva neprovedl vůbec, nebo ji provedl jen zběžně. Na tomto místě je rovněž vhodné zopakovat, že obviněný vjel na ulici M. v okamžiku, kdy věděl, že bezprostředně za hranicí křižovatky bude

odbočovat vlevo na účelovou komunikaci vedoucí k vodárně, a tedy že z dopravně technického hlediska a s přihlédnutím k provozu na hlavní komunikaci půjde reálně o dopravní situaci poměrně komplikovanou.

Poté, co obviněný M. Š. vjel na ulici M., poškozený K. R. jen mírně přibrzdil a směr své jízdy vychýlil doleva, což označil za zvyk z jízdy na motocyklu. Očekával přitom, že obviněný zrychlí na běžnou rychlost jako ostatní řidiči a nepředpokládal, že obviněný bude zakrátko odbočovat doleva na účelovou komunikaci. Obviněný jel poté velmi pomalu, téměř krokem, poškozený se k němu přibližoval a směr jízdy vychyloval stále doleva. Šlo o přirozenou reakci na situaci, kdy nebylo zřejmé, proč se automobil řízený obviněným pohybuje téměř krokem. V návaznosti na uvedené je vhodné připomenout, že znalec hodnotil dvě varianty možnosti odvrácení střetu cyklistou, a to ve vazbě na počáteční vzdálenost bicyklu před místem střetu. Při variantě s počáteční vzdáleností 67,1 m, kterážto by znamenala, že obviněný při vjezdu z vedlejší ulice J. na hlavní ulici M. z technického hlediska dal poškozenému přednost v jízdě, mohl cyklista střetu zabránit či předejít tím způsobem, že by v reakci na najíždění vozidla na hlavní vozovku nerealizoval manévr předjíždění, ale postupně by zpomaloval a zachovával přímý směr jízdy. Došlo by tak k vyrovnání rychlosti s vozidlem obviněného při zachování bezpečného podélného odstupu. Naopak při variantě s počáteční vzdáleností 50,6 m, kterou by bylo namísto z technického hlediska označit již za nedání přednosti v jízdě cyklistovi, by k odvrácení střetu cyklistou vedl manévr, kdy by současně neintenzivně brzdil a vyhýbal vlevo, přičemž po následném snížení rychlosti a poodjetí vozidla by se vrátil zpět k pravému okraji vozovky.

Vydeme-li ze závěru pro obviněného příznivějšího, tedy že jeho jednání nelze hodnotit jako nedání přednosti v jízdě, pak je namísto označit reakci poškozeného, tedy jeho vybočení směrem doleva, za nesprávnou. Nicméně poškozený K. R. tak reagoval v momentě, kdy mohl vzdálenost od vozidla obviněného, jehož velmi pomalou jízdou po vjetí do křižovatky byl překvapen, pouze odhadovat. Nemohl ani vědět, že řidič vozidla bude odbočovat vlevo (koneckonců totéž by se týkalo i varianty druhé, neboť ani v tom případě by poškozenému v okamžiku volby reakce na aktuální dopravní situaci z ničeho neplynulo, že obviněný hodlá odbočovat vlevo). Ačkoli je při první variantě hovořeno o manévru předjíždění (neboť automobil obviněného se sice pohyboval jen krokem, ale fakticky nestál, a tedy z pohledu § 16 zákona o silničním provozu o objíždění nešlo), poškozený prvoplánově neměl v úmyslu vozidlo obviněného předjet. Předpokládal, že automobil zrychlí a pojedě dál, současně mu však nebylo známo, proč nezrychluje.

V další fázi skutkového děje zapnul obviněný M. Š. ukazatel směru doleva, a aniž by věnoval pozornost provozu za sebou, manévrem, který znalec označil za „něco na pomezí otáčení a odbočování“, prudce odbočil doleva. V návaznosti na to došlo ke střetu s poškozeným cyklistou. Zde nastává druhý okamžik, kdy obviněný poškozeného cyklistu neviděl, ačkoli ho vidět měl a mohl. Buď tedy opět kontrolu zpětnými zrcátky neprovedl vůbec, nebo ji provedl jen velmi zběžně a nedostatečně. V okamžiku, kdy obviněný zapnul ukazatele směru, byl přitom poškozený ve vzdálenosti jen maximálně 3,5 metrů vlevo za vozidlem obviněného, realizoval manévr předjíždění či vyhýbání se vozidlu obviněného, a střetu již nemohl žádným způsobem zabránit. Jak potvrdil znalec Ing. T. W., dříve, tedy před zapnutím

ukazatele směru, poškozený nemohl z ničeho usuzovat, že obviněný řidič automobilu bude odbočovat vlevo. Po zapnutí ukazatele pak na jakoukoli reakci k zabránění střetu neměl dostatek času ani prostoru.

Skutková zjištění tedy zjevně nasvědčují tomu, že obviněný neviděl poškozeného hned ve dvou klíčových momentech své jízdy. Jednak ještě v okamžiku, kdy z vedlejší ulice J. vjížděl na ulici M., a podruhé pak před zahájením manévru odbočení vlevo na účelovou komunikaci k vodárně. Vzhledem k tomu, že měl faktickou možnost poškozeného vidět, je evidentní, že kontrolu pohledem vedle vozidla a za něj řádně neprovedl. Pokud by ji uskutečnil, mohl aktuální dopravní situaci uzpůsobit svůj způsob jízdy a tím zabránit střetu. Nejprve ještě před najetím z vedlejší komunikace na komunikaci hlavní, neboť již tehdy mohl nechat poškozeného cyklistu projet. A to tím spíš, pokud přes složité dopravně technické poměry na daném místě hodlal bezprostředně za hranicí křižovatky odbočovat vlevo na účelovou komunikaci. Především však, a to je druhý klíčový okamžik, neměl zahájit odbočování vlevo na účelovou komunikaci v okamžiku, kdy již byl předjížděn cyklistou.

Pomineme-li tedy obecné povinnosti vyplývající z § 4 písm. a), b) zákona o silničním provozu, obviněný M. Š. porušil, a to způsobem zásadním, především povinnosti vyplývající z § 5 odst. 1 písm. b) a § 21 odst. 1 zákona o silničním provozu. Toto porušení povinností řidičem pak bylo v kauzální spojitosti se vznikem nehodového děje a se zraněním poškozeného. S přihlédnutím k tomu, že nikterak výjimečným následkem porušení těchto povinností jsou zpravidla dopravní nehody s vážnými následky na majetku či zdraví osob, je namístě označit je za důležité povinnosti uložené zákonem.

Krajský soud v Plzni dále dovedl absenci znaku porušení důležité povinnosti ze spoluzavinění poškozeného, které označil dokonce za zásadní pro vznik nehody. Na tomto místě je vhodné připomenout usnesení velkého senátu Nejvyššího soudu ze dne 17.2.2016 sp. zn. 15 Tdo 944/2015 publikované pod č. 32/2016 Sb. rozh. tr. Podle závěrů vtělených do zmíněného rozhodnutí je třeba při zkoumání naplnění znaku porušení důležité povinnosti pachatelem v konkrétně posuzovaném případě hodnotit kauzální význam jednání poškozeného. Závěr, zda je aplikace uvedeného zákonného znaku při kvalifikaci skutku pachatele odůvodněna, je třeba učinit s přihlédnutím k posouzení vlivu jednání osoby, u níž konkrétní účinek (a tím tedy následek jako znak objektivní stránky) upravený příslušným ustanovením trestního zákoníku, jehož aplikace přichází s ohledem na konkrétní zjištění posuzovaného skutku v úvahu, nastal. Jinak řečeno, při kvalifikaci činu pachatele se zohledňuje spoluzavinění osoby, k jejíž ochraně je předmětné ustanovení určeno. Pokud se kauzální význam jejího jednání projeví v takovém rozsahu, jenž je srovnatelný s kauzálním významem jednání pachatele činu, pak – s ohledem na zásadu gradace příčinné souvislosti – není odůvodněn závěr o naplnění znaku porušení důležité povinnosti. Její důsledky (obvyklé přivození závažnějších následků činu pachatele) jsou totiž v podstatné míře poznamenány právě vlastním spoluzaviněním osoby zákonem chráněné, tj. poškozeným.

V posuzované věci byl však s ohledem na konkrétní okolnosti zjištěné v místě nehodového děje kauzální význam jednání poškozeného pro vznik dopravní nehody

a škodlivého následku na jeho zdraví v porovnání s kauzálním významem jednání obviněného podstatně menší. Je-li poškozenému odvolacím soudem vytýkáno, že nejel při pravém okraji vozovky a tedy nerespektoval § 57 odst. 2 zákona o silničním provozu, je namístě připomenout, že tato reakce poškozeného byla vyvolána jednáním obviněného, který jízdu křížovatkou a posléze odbočení na účelovou komunikaci evidentně podcenil. Na hlavní komunikaci vjel a pohyboval se po ní v podstatě krokem, přičemž poškozený neměl žádnou reálnou možnost v tomto okamžiku rozpoznat, jaké jsou skutečné záměry obviněného, a tedy že hodlá odbočit vlevo na účelovou komunikaci. To mohl poškozený zjistit zejména až tehdy, když obviněný zapnul znamení o změně směru jízdy doleva. Nicméně v tom momentě již byl střet neodvratitelný. V okamžiku, kdy obviněný do křížovanky vjel a pohyboval se v podstatě krokem, poškozený nemohl rozlišit, zda byla správnou reakce přibrzďovat a držet se při pravém kraji vozovky (tak by podle znalce mohl zabránit střetu, pokud bylo vycházeno ze vzdálenosti bicyklu od místa střetu 67,1 m) nebo byla odpovídající reakce přibrzďovat a vybočovat doleva ke středu (tak by podle znalce mohl zabránit střetu, pokud bylo vycházeno ze vzdálenosti bicyklu od místa střetu 50,6 m). Poškozený se proto rozhodl pro vyhnutí se obviněnému po levé straně.

Je současně pravdou, že obviněný s automobilem fakticky nestál, a zejména tedy z hlediska § 16 zákona o silničním provozu se o objíždění jednat nemohlo. Nicméně i pokud bychom označili manévr poškozeného (tedy vyhnutí se obviněnému) za předjíždění, podstatné je, že tato jeho reakce byla vyvolána chováním obviněného. Toto předjíždění přitom bylo zahájeno a realizováno ještě v místech, kde to zakázáno nebylo. Ačkoli cyklista může podle § 57 odst. 4 zákona o silničním provozu v jistých situacích předjíždět či objíždět motorová vozidla i zprava, zcela jistě není vyloučeno, aby motorové vozidlo předjel i zleva tak, jak to činí jiní účastníci silničního provozu. Závěr Krajského soudu v Plzni prezentovaný na stranách 6–7 rozsudku, tedy že zásadním pochybením byl pohyb poškozeného v levé části vozovky téměř u středu, a že tedy obviněný nemohl předpokládat tuto reakci cyklisty, který v tomto prostoru neměl co dělat, je tudíž nutné označit za nesprávný.

Podstatným pro vznik nehody tedy bylo porušení důležitých povinností vyplývajících z § 5 odst. 1 písm. b) a § 21 odst. 1 zákona o silničním provozu řidičem automobilu, jinak řečeno to, že obviněný se řádně nevěnoval provozu, v okamžiku odbočování vlevo ani předtím se nepřesvědčil o situaci za sebou, a v návaznosti na to ohrozil účastníka silničního provozu jedoucího za ním, resp. ublížil mu na zdraví.

S ohledem na shora uvedené je třeba mít za to, že jednání obviněného M. Š. naplnilo všechny znaky skutkové podstaty přečinu ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 148 odst. 1 trestního zákoníku. Dospěl-li Krajský soud v Plzni k opačnému závěru, a obviněného obžaloby zprostil, skutek kladený mu za vinu nesprávně právně posoudil a své rozhodnutí zatížil vadou ve smyslu § 265b odst. 1 písm. g) trestního řádu.

Vzhledem k popsaným skutečnostem

n a v r h u j i,

aby Nejvyšší soud v neveřejném zasedání, k jehož konání může přistoupit s ohledem na § 265r odst. 1 písm. b) trestního řádu:

1. podle § 265k odst. 1, 2 trestního řádu za podmínky uvedené v § 265p odst. 1 trestního řádu zrušil rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 19.4.2018 sp. zn. 9 To 89/2018, a rovněž všechna případná další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu,
2. a dále, aby podle § 265l odst. 1 trestního řádu přikázal Krajskému soudu v Plzni, aby věc znovu v potřebném rozsahu projednal a rozhodl.

Pokud by Nejvyšší soud shledal, že je v posuzované věci nutno rozhodnout jiným způsobem, než předpokládaným v § 265r odst. 1 písm. b) trestního řádu, vyjadřují i pro tento případ souhlas s projednáním věci v neveřejném zasedání.

Brno 29.6.2018

JUDr. Pavel Zeman
nejvyšší státní zástupce